

УДК 355.6

В.А. Савченко, Р.І. Рансевич

Національний університет оборони України, Київ

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ КОСМІЧНИХ СИСТЕМ У ЛОКАЛЬНИХ ВІЙНАХ Й ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ В ІНТЕРЕСАХ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті розглянуто питання матеріально-технічного забезпечення військ у Великій Вітчизняній війні і розвитку на цієї основі сучасної системи технічного забезпечення Збройних Сил України.

Ключові слова: матеріально-технічне забезпечення, локальна війна, космічна система.

Результати аналізу

Досвід останніх воєнних конфліктів [1, 2], що відбулися в Перській затоці, на території колишньої Югославії, в Афганістані та Іраку, свідчить про суттєве посилення ролі космічних апаратів подвійного призначення. При цьому, динаміка нарощування орбітального угруповання в зазначених війнах постійно зростає.

Агресія США в Південно-східній Азії (1965-1973 рр.). Виявлені недостатні озброєність засобами ураження та захищеність літаків від сучасних зенітних ракетних засобів, а також недостатня точність ракетно-бомбових ударів по малорозмірним цілям що потребує створення адаптивної системи управління матеріально-технічним забезпечення (МТЗ). Адресне всебічне матеріально-технічне забезпечення на основі використання космічних інформаційних мереж.

Арабсько-ізраїльська війна 1973 року. Подальший розвиток засобів радіоелектронної боротьби, а також створення нових зразків керованої зброї з великою дальністю дії, для її застосування до входження літаків в зону ППО противника, що вимагає систему МТЗ оперативно реагувати на результати бойового застосування.

Англо-аргентинський збройний конфлікт 1982 року. Виявлені недостатня підготовленість льотного складу до бойових дій у складних метеоумовах, недосконалість тактичних прийомів (прості види маневру), що застосовувались, використання застарілого авіаційного озброєння, низький рівень всебічного забезпечення бойових дій авіації (в тому числі вперше виявлена суттєва залежність ефективності бойових дій від МТЗ з застосування космічних систем).

Збройна агресія Ізраїлю в Лівані 1982 року. Ізраїль: детальне вивчення та викриття системи управління військами та зброєю противника, визначення слабких та уразливих місць та всебічна дія на них із широкомасштабним використанням безпілотних засобів та сил і засобів РЕБ. Широке застосування дезінформації по відкритих і закритих каналах зв'язку в тому числі з використанням діючих кодів і арабської мови. Все це було можливим завдяки отримання своєчасної інформації за допомогою окремих космічних апаратів.

Війна в районі Перської затоки (1991 р.). Повітряна кампанія досягла оперативно-стратегічної мети війни: порушення системи державного і воєнного

управління Іраку та об'єктів інфраструктури, знищення воєнного і воєнно-економічного потенціалу та системи ППО Іраку. Вперше широкомасштабно і комплексно використовувались безпілотні та космічні засоби (розвідка, навігація, зв'язок), літаки, виконані за технологією "Стелс" (забезпечили зниження ефективності ППО Іраку на 40..60%), новітні засоби РЕБ, високоточна зброя (з ефективністю 0,85). Угруповання космічних апаратів широко використовувались в оперативному масштабі, зокрема, для створення регіональної системи протиракетної оборони. Був отриманий перший досвід успішного застосування наземно-космічних розвідувально-ударних комплексів, а також нанесення повітряних ударів переважно вночі завдяки використання космічних інформаційних мереж.

Операція «Лис пустелі» (1998 р.). Найбільш важлива нова риса – перші удари були нанесені без попереднього розгортання додаткових сил поблизу Іраку. Відпрацьовувалася стратегія негайного впливу на противника, шляхом нанесення комбінованих ударів у будь-якій точці Землі без тривалого розгортання сил. При цьому використовувалась концепція “для чого потрібно – що потрібно - кому потрібно - куди потрібно” з застосування космічних систем.

Операція «Союзницька сила» в Югославії (1999р.). Вперше бойові дії велися із використанням лише повітряно-космічної складової із відпрацюванням елементів «глибокої ізоляції району бойових дій» і знищення промислового потенціалу та інфраструктури держави без застосування сухопутних військ. Комплексне використання космічних і новітніх безпілотних і високоточних засобів. Нанесення повітряних ударів переважно вночі. Вперше система МТЗ реагувала на зміни бойовій обстановці у реальному часі на основі використання космічних інформаційних мереж.

Операція “Свобода Іраку” (2003 р.). Широкомасштабна інформаційно-психологічна операція. Відпрацьовані об'єднана повітряно-наземна операція та „всеосяжна операція” з веденням вибіркових ударів високоточною зброєю і локалізацією наземними підрозділами об'єктів, які підлягають збереженню. Перехід до ведення „адаптивних” бойових дій завдяки широкомасштабному використанню нових систем розвідки, зв'язку, безпілотних і космічних засобів. Вперше створена і успішно використана інтегрована авіаційно-космічна розвідувальна система. Перехід на супутникові системи наведення дозволив радикально збільши-

ти кількість літаків, здатних застосовувати високоточну зброю по наземних об'єктах. Масштабне використання систем керованої зброї, застосування якої ґрунтувалося на даних, отриманих по каналах зв'язку в реальному масштабі часу від КРНС НАВСТАР, засобів повітряно-космічної розвідки. Вперше відпрацьовано концепцію інтеграції системи МТЗ у єдину систему управління бойовими діями військових угруповань з використанням концепції "всезагальної видимості ресурсів" з використанням космічних засобів.

Висновок

Підводячи підсумок аналізу застосування космічних засобів під час воєнних конфліктів можна зробити висновки, що: при підготовці і в ході бойових дій близько 70% [3] розвідувальної інформації про наземні об'єкти противника добувається видовими (оптико-електронними і радіолокаційними) засобами космічної розвідки і спостереження, які у реальному часі передаються до центрів МТЗ; у період мирного часу до центрів МТЗ передається близько 60% [4] інформації, що добувається за допомогою космічних видових засобів розвідки і спостереження про наземні

об'єкти суміжних країн і країн, які знаходяться в полі національних інтересів; за рахунок використання космічних засобів, система МТЗ, яка у взаємодії з космічними системами у реальному часі, отримує можливість бути адаптивною системою.

Список літератури

1. Артюшин Л.М., Мосов С.П., П'яковский Д.В., Толубко В.Б. *Аерокосмічна розвідка в локальних війнах сучасності: досвід, проблемні питання і тенденції*. – К.: НАОУ, 2002. – 202 с.
2. Захаров А.Н. *Операция "Лис пустыни" Развитие стратегии и оперативного искусства // Военная мысль*. – 1999. - №5. – С. 67-70.
3. Машков О.А., Сивов Н.С., Гусынин В.П., Заклевский Д.Е. *Анализ состояния и мировых тенденций развития АКС / Зб.наук.праць КІ ВПС, 2000, №10, С. 161-178.*
4. Печуров С., Судаков Ю. *Преобразование тылового обеспечения вооруженных сил США // Военно-промышленный курьер*. – 2004. - №44. – С.2.

Надійшла до редколегії 15.03.2010

Рецензент: д-р техн. наук, проф. Б.М. Ланецький, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

АНАЛИЗ ОПЫТА ПРИМЕНЕНИЯ КОСМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В ЛОКАЛЬНЫХ ВОЙНАХ И ОРУЖЕННЫХ КОНФЛИКТАХ КОНЦА XX – НАЧАЛУ XXI ВЕКОВ В ИНТЕРЕСАХ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

В.А. Савченко, Р.И. Рансевич

В статье рассмотрен вопрос технического обеспечения войск в Великой Отечественной войне и развитии на этой основе современной системы технического обеспечения Вооруженных Сил Украины.

Ключевые слова: материально-техническое обеспечение, локальная война, космическая система.

ANALYSIS OF EXPERIENCE OF APPLICATION OF THE SPACE SYSTEMS IN LOCAL WARS AND ARMED CONFLICTS OF END XX – TO BEGINNING OF XXI AGES IN INTERESTS OF LOGISTICAL SUPPORT

В.А. Savchenko, R.I. Ransевич

In the article the question of the technical providing of troops is considered in Great Patriotic war and development on this to basis of the modern system of the technical providing of Military Powers of Ukraine.

Keywords: logistical support, local war, space system.